

“Ο ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ”

Υπό του Απτχου (Ι) ε.α. Ευάγγελου Γεωργίου

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2014

Ο προβληματισμός που το σημερινό θέμα ενασχόλησης μας θέτει, σχετικά με τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ο Αξιωματικός των Ελληνικών ΕΔ, στην ουσία έχει να κάνει με το επίπεδο ικανότητας των ιδίων των ΕΔ, στην εκτέλεση της αποστολής που η Κυβέρνηση τους αναθέτει, **προς υπεράσπιση των Εθνικών μας Συμφερόντων**. Επειδή η βάση όλων των ΕΔ είναι τα στελέχη τους, αυτό σημαίνει ότι το ερώτημα που θα προσεγγίσουμε εδώ, αφορά το σύνολο των στελεχών, γιατί όπως είναι αντιληπτό, δεν μπορεί οι ΕΔ να έχουν Αξιωματικούς εναρμονισμένους στις ανάγκες του παρόντος και του μέλλοντος, ενώ τα άλλα στελέχη να υστερούν σε κάποιους τομείς. Τότε το σύνολο δεν είναι λειτουργικό και επί το ακριβέστερο, **θα λειτουργεί, αναγκαστικά στο χαμηλότερο επίπεδο**. Σήμερα όμως θα εστιάσουμε στον Αξιωματικό.

Δεν είναι στις προθέσεις μου να κάνω αξιολόγηση του σημερινού συστήματος εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης των Ελληνικών ΕΔ για τους Αξιωματικούς, και να ασκήσω ίσως κριτική για κάποια σημεία του, διότι αυτό απαιτεί χρόνο και ανάλυση σε βάθος. Και ακόμα δεν συνηθίζω να ασκώ κριτική εκ του ασφαλούς, από την θέση του θεατή. Πρόθεση μου είναι, στον χρόνο που διατίθεται, να επισημάνω **τους βασικούς παράγοντες** που, κατά τη γνώμη μου, **επηρεάζουν** ή πρέπει **να λαμβάνονται υπόψη**, στη σχεδίαση συστημάτων εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης Αξιωματικών, προκειμένου να γίνουν οι απαιτούμενες αλλαγές στα υφιστάμενα προγράμματα. Και αυτό, για τον απλό λόγο που λέει ότι τα εκπαιδευτικά συστήματα πρέπει να απαντούν σε βασικές αρχές-ερωτήματα:

- Γιατί θέλω Αξιωματικούς;
- Τι ανάγκες πρέπει να καλύπτουν;
- Τι προοπτικές εκτιμώ θα υπάρξουν στο γεωπολιτικό περιβάλλον;
- Ποία είναι η αναλυτική εικόνα της /των, απειλής;
- Πού είμαι σήμερα και που θέλω να φτάσω;

Ένας πολύ καλός, σωστός και πρακτικός κανόνας, είναι κατά την γνώμη μου, αυτό που ακολουθούν οι Αγγλικές ΕΔ: **“Just enough, Just on time”**. Σε ελεύθερη μετάφραση: **“Ότι απαιτείται κάθε φορά”**. Επομένως, αυτό που πρέπει κάθε φορά να εντοπίζεται, **είναι το τι απαιτείται**.

Το άλλο βασικό στοιχείο που, κατά τη γνώμη μου, είναι ανάγκη να καθορίζεται, είναι ο χρόνος και ο βαθμός, που πρέπει να ολοκληρώνεται η μετεκπαίδευση του Αξιωματικού, ή επί το ορθότερο, το πρόγραμμα επιμόρφωσης που εφαρμόζουν οι ΕΔ. Αυτό που στις περισσότερες ΕΔ εφαρμόζεται και που εκτιμώ ότι είναι σωστό, είναι η ολοκλήρωση αυτή να επιτυγχάνεται στον βαθμό του Συνταγματάρχου και των αντιστοίχων στα άλλα Όπλα.

Κατά την προσωπική μου άποψη σχετικά με το σημερινό επίπεδο του Έλληνα Αξιωματικού, αυτό ευρίσκεται σε πολύ υψηλό επίπεδο από πλευράς επαγγελματικής κατάρτισης και μόρφωσης. Αυτό είναι ένα πολύ ισχυρό στοιχείο για την εκτίμηση του επιπέδου επιχειρησιακής ικανότητας των Ελληνικών ΕΔ.

Φυσικά δεν είναι το μόνο που λαμβάνεται υπόψη. Εκτιμώ όμως, ότι το σημερινό γεωπολιτικό περιβάλλον στην ευρύτερη περιοχή μας, οι απειλές κατά των Εθνικών μας Συμφερόντων, καθώς και η εκτίμηση που μπορούμε να κάνουμε για το μέλλον, **απαιτούν Αξιωματικούς Αρίστους** σε όλους τους τομείς. Και το σημαντικότερο, κατά τη γνώμη μου, το εγκατεστημένο νομικό πλαίσιο εξέλιξης και επιλογής των Αξιωματικών, **να εξασφαλίζει την επιλογή αυτών των Αρίστων**, τουλάχιστον στα επίπεδα λήψης αποφάσεων, και όχι να συμβιβάζεται με μέτριες καταστάσεις που πληρούν άλλα κριτήρια, άσχετα με την αποστολή των ΕΔ.

Αυτό μας οδηγεί, νομίζω, στην ανάγκη καθιέρωσης ενός “οδικού χάρτη”, θα έλεγα, αναφορικά με το απαιτούμενο επαγγελματικό και μορφωτικό επίπεδο, για όλη την εξελικτική πορεία του Αξιωματικού. Από την στιγμή που εισέρχεται στο ΑΣΕΙ, μέχρι και τους ανώτατους βαθμούς. Στα ΑΣΕΙ, νομίζω στον κανονισμό τους, υπάρχουν τα πρότυπα των αποφοιτούντων από αυτά, ωστόσο δεν υπάρχει κάτι ανάλογο στα σημεία “κλειδιά” της εξελικτικής πορείας του Αξιωματικού. Από κατώτερος προς ανώτερο, και μετά προς ανώτατο. Πιστεύω πως υπάρχει ανάγκη για ένα είδος “**δοκιμαστηρίου**”, στο οποίο θα μπαίνουν όλοι οι Λοχαγοί και οι αντίστοιχοι τους, για να δοκιμάσουν την στολή του Ταγματάρχη, από το οποίο όμως θα βγαίνουν φορώντας την, **μόνο αυτοί στους οποίους ταιριάζει**. Το ίδιο και στους Συνταγματάρχες για Ταξιάρχους. Όμως προσοχή! Το ύφασμα των στολών δεν θα πρέπει να είναι “**ελαστικό**” ώστε να χωράνε όλοι. Ένα Νομικό πλαίσιο, που θα είχε ελάχιστες “**ελαστικές τάσεις**”, θα ήταν νομίζω αναγκαίο.

Ας δούμε, τώρα, τους παράγοντες εκείνους ή τα πλαίσια εκείνα τα οποία, κατά την γνώμη μου, επιδρούν, επηρεάζουν και πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη, όταν θέλουμε να σχηματοποιήσουμε το μοντέλο του Έλληνα Αξιωματικού, στο παρόν και στο μέλλον. Είναι γνωστό ότι όλοι οι Αξιωματικοί των ΕΔ, πρέπει, κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους, να πληρούν τρεις κύριες ιδιότητες-προσόντα.

- Να είναι **σύγχρονοι Μαχητές**
- **Ενημερωμένοι, μορφωμένοι και αποτελεσματικοί Επιτελείς**
- Και τέλος, να εξελίσσονται σε **αυτόφωτους Ηγέτες**, πλήρως αποδεκτούς από τους υφισταμένους τους, τους οποίους **πείθουν κυρίως με το παράδειγμα τους, και μετά με τις διαταγές τους**.

Ο πρώτος παράγων που επιδρά στα χαρακτηριστικά του Έλληνα Αξιωματικού, είναι η **εκάστοτε επικρατούσα κοινωνική, πολιτισμική και οικονομική κατάσταση της Χώρας**. Τα ΑΣΕΙ δέχονται Έλληνες πολίτες, μέσω του υφισταμένου συστήματος των πανελλαδικών εξετάσεων, με διαμορφωμένα τα βασικά στοιχεία του χαρακτήρα τους, από την οικογένεια, το σχολείο και την ελληνική κοινωνία γενικότερα. Αυτές τις προσωπικότητες, το σύστημα των ΑΣΕΙ θα πρέπει να εκπαιδεύσει, έτσι ώστε να ταυτισθούν με το πρότυπο αποφοίτου του εκάστου εξ αυτών. Στα τέσσερα χρόνια της φοίτησης του, με το υφιστάμενο εκπαιδευτικό σύστημα, οι Σχολές θα πρέπει, αφενός, να δημιουργήσουν έναν επαγγελματία Αξιωματικό των Ελληνικών ΕΔ, ο οποίος θα έχει αποκτήσει όλες τις βασικές γνώσεις της σύγχρονης στρατιωτικής επιστήμης, και, αφετέρου, να δώσουν στους αποφοίτους τις προβλεπόμενες από την Διακήρυξη της Μπολόνια πιστωτικές μονάδες, ώστε να υπάρχει η απαιτούμενη ισοτιμία ΑΣΕΙ-ΑΕΙ. Η αίσθηση που επικρατεί είναι ότι το βάρος, αναγκαστικά, λόγω χρονικών περιορισμών, πέφτει στην ισοτιμία πτυχίου, δηλαδή στην καθαρά ακαδημαϊκή εκπαίδευση, μειώνοντας τον διαθέσιμο χρόνο και ύλη από την επαγγελματική εκπαίδευση. Αυτό, φυσικά, μπορεί να διαφέρει μεταξύ των ΑΣΕΙ, αλλά και μεταξύ ειδικοτήτων του ίδιου ΑΣΕΙ.

Η σημερινή δομή της ελληνικής κοινωνίας, στο επίπεδο της οικογένειας και του σχολείου, δεν βοηθά αρκετά τα ΑΣΕΙ στο έργο τους. Όσο πάμε χρονικά πιο πίσω, ο νέος ερχόταν στις στρατιωτικές σχολές από μία οικογένεια που ο λόγος του πατέρα, ήταν νόμος για τα μέλη της, και από ένα σχολείο, που ο δάσκαλος και ο καθηγητής ήταν πρότυπο γνώσεων, συμπεριφοράς, πειθαρχίας, φιλοπατρίας, ακόμα και εμφάνισης.

Έτσι, ο νέος ήταν πολύ κοντά στα επίπεδα πειθαρχίας και συμπεριφοράς, που το στρατιωτικό περιβάλλον απαιτούσε. Αυτό σημαίνει ότι σήμερα τα ΑΣΕΙ, στον τομέα αυτόν, έχουν μεγαλύτερη ευθύνη και ανάγκη σύγχρονης επιστημονικής προσέγγισης. Αν Αξιωματικοί, Εκπαιδευτές και Καθηγητές, που υπηρετούν στα ΑΣΕΙ, δεν είναι παραδείγματα και δεν ακολουθούν αυτοί όσα διδάσκουν, απλά δεν θα πείθουν. Θα έλεγα ότι κάποια θέματα και αρχές, που παλαιότερα εθεωρούντο δεδομένα, σήμερα θα πρέπει να αποτελούν βασικές ευθύνες των ΑΣΕΙ. Τέτοια είναι για παράδειγμα:

- **Η πίστη και η αγάπη προς την Πατρίδα και τα Εθνικά Σύμβολα**
- **Η αληθινή διδαχή της ιστορίας**
- **Τι σημαίνει Σύνταγμα της Χώρας και γιατί πρέπει να το υπερασπιζόμαστε.**
- **Ποία η διαφορά του Πολιτικοποιημένου πολίτη, Αξιωματικού, από τον Κομματικοποιημένο.**
- **Η σταδιακή, μεθοδική και θα έλεγα, επιστημονική, ανάγκη σωματικής και ψυχικής βελτίωσης, με στόχο την ρώμη και το φρόνημα.**

Η Χώρα και οι ΕΔ έχουν πάθει και έχουν χάσει, από συναδέλφους που δεν είχαν διδαχθεί σωστά τα παραπάνω ή τα είχαν διδαχθεί λάθος. Τι να τον κάνεις τον μορφωμένο Αξιωματικό με μεταπτυχιακό και ίσως διδακτορικό, όταν δεν έχει την παιδεία να τεκμηριώνει και να υποστηρίζει την γνώμη του και προς τα κάτω, αλλά κυρίως προς τα επάνω. Πως οι διευκολύνσεις προς κόμματα και σχετικούς μηχανισμούς, δεν είναι υπηρεσία προς την Πατρίδα και τον ελληνικό Λαό, που τον σπούδασε και τον πληρώνει. Ακόμα, θα έλεγα, στην εκπαίδευση που κάνετε εδώ, στα ΑΣΕΙ, στο μάθημα περί Ηγεσίας, να μην μένετε μόνο στην θεωρία, αλλά να το πλαισιώνετε με ειδικές ασκήσεις, οι οποίες θα έχουν σκοπό να εμπεδώσουν τις βασικές αρχές, αλλά κυρίως να αναδείξουν τα ηγετικά στοιχεία που πιθανόν υπάρχουν στον χαρακτήρα τους. Σας υπενθυμίζω ότι στην ερώτηση, αν "ο Ηγέτης γεννιέται ή γίνεται;", ο μέγιστος των φιλοσόφων, Σωκράτης απήντησε "Η παιδεία κάνει τον Ηγέτη". Μερικά χρόνια αργότερα ο μαθητής του Πλάτων, στην ίδια ερώτηση απήντησε "Οι καταβολές, η φύση δηλαδή, και η παιδεία κάνουν τον Ηγέτη". Τέλος ο Αριστοτέλης είπε "Οι καταβολές, η παιδεία, αλλά και ο χαρακτήρας διαμορφώνουν τον Ηγέτη".

Σας είπα λίγο πριν, ότι και η οικονομία της Χώρας είναι παράγων που επιδρά, και που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην προσπάθεια να έχουμε τους κατάλληλους Αξιωματικούς. Εσείς που είστε αυτή την περίοδο εν ενεργεία, και καλείστε να λειτουργήσετε υπό τα οικονομικά δεδομένα των τελευταίων πέντε ετών, αντιλαμβάνεσθε πλήρως την επίδραση του παράγοντα αυτού. Έτσι λοιπόν τίθεται το ερώτημα για την δική μας οικονομική πραγματικότητα. Πιστεύει κανείς από την Στρατιωτική Ηγεσία ότι μπορεί, σχετικά σύντομα, τα οικονομικά δεδομένα των ΕΔ να επανέλθουν στα επίπεδα του 2009; Προσωπικά πιστεύω ότι μάλλον θα πρέπει να το ξεχάσουμε. Από εδώ και πέρα τα οικονομικά θα είναι σε αρκετά περιορισμένη έκταση. Μέγιστο καθήκον Πολιτικής και Στρατιωτικής Ηγεσίας είναι η σε βάθος μελέτη του θέματος, και ο έγκαιρος σχεδιασμός της κάλλιστης δυνατής προσέγγισης, για την απόκτηση των αναγκαίων αριθμών και ποιότητας Αξιωματικών για τις ΕΔ. Σχετικά με την σημερινή λειτουργία των ΑΣΕΙ, καταθέτω τον προβληματισμό μου, κατά πόσο με αυτά τα οικονομικά δεδομένα, θα μπορέσουν να επιτυγχάνουν και στο μέλλον επαγγελματική και ακαδημαϊκή εκπαίδευση, στα επίπεδα που επιτάσσει η υπεράσπιση των εθνικών μας συμφερόντων. Άλλες χώρες, πριν βρεθούν σε οικονομική κρίση, φρόντισαν να κάνουν αλλαγές που τους επιτρέπουν οικονομίες κλίμακας, διατηρώντας το επαγγελματικό επίπεδο των Αξιωματικών τους **εκεί που οι εθνικές τους ανάγκες επέβαλλαν.**

Ο άλλος παράγων, το άλλο πλαίσιο, που, κατά τη γνώμη μου, επιδρά άμεσα στο τι Αξιωματικούς θέλουμε τον 21^ο αιώνα, είναι το σύνολο των εθνικών συμφερόντων και το μερίδιο ευθύνης της υπεράσπισης αυτών, που αναλογεί στις ΕΔ. Σε αυτό το πλαίσιο συμπεριλαμβάνονται και οι υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η Χώρα, στα πλαίσια της συμμετοχής της στους διάφορους διεθνείς οργανισμούς. Η επιστημονική ανάλυση του παράγοντα αυτού θα εμφανίσει πάρα πολλά χαρακτηριστικά και προσόντα,

που το σύστημα εκπαίδευσης, μετεκπαίδευσης και επιμόρφωσης, θα πρέπει να παρέχει στους Αξιωματικούς. Δεν μπορείς να υπερασπίζεσαι κάτι αποτελεσματικά, αν δεν το γνωρίζεις απόλυτα και σε βάθος. Αν δεν έχουν διδαχθεί την μεθοδολογία μέσω της οποίας μπορεί ένας Αξιωματικός, ανάλογα με την θέση που υπηρετεί, να υπερασπίσει αποτελεσματικά τα συμφέροντα της Χώρας, αυτό θα γίνει τυχαία και με εμπειρικό τρόπο και όπως ο κάθε ένας νομίζει. Οι σύγχρονες απειλές απαιτούν γνώσεις συγχρόνων επιστημών και τεχνολογιών, με δυνατότητα και ικανότητες εκμετάλλευσής των. Για παράδειγμα, οι απειλές και οι κίνδυνοι που μπορούν να εμφανισθούν από τον λεγόμενο “κυβερνοπόλεμο”, είναι ένα νέο δεδομένο, το οποίο εμπλέκει άμεσα τις ΕΔ και στην αμυντική, αλλά και στην επιθετική εκδοχή του.

Οι καταστάσεις που θα κληθεί να αντιμετωπίσει ο Αξιωματικός του σήμερα, αλλά κυρίως του αύριο, ποτέ δεν θα είναι σταθερές, φανερές και εύκολα κατανοητές, αν δεν έχει υποστεί την κατάλληλη εκπαίδευση και επιμόρφωση. Είναι θέμα γνώσεων και εμπειριών να μπορεί να αναγνωρίζει την ουσία της κάθε κατάστασης, και να την διαχωρίζει από τα επουσιώδη και περιττά. Διαφορετικά θα πελαγώσει και δε θα είναι αποτελεσματικός. Η ευελιξία, η προσαρμοστικότητα και η αυτοκυριαρχία, είναι αρετές και προσόντα που διδάσκονται και γίνονται κτήμα, μόνο με την εκπαίδευση και την συνεχή δοκιμασία. Σε όλους μας έχει γίνει αντιληπτός ο ρόλος και η δύναμη που έχουν αποκτήσει τα μέσα δικτύωσης σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και τα σχετικά μέσα ενημέρωσης. Η τεχνολογία της σύνθεσης ψηφιακών εικόνων και videos, καθώς και της μετάδοσης αληθοφανών πληροφοριών, έχει φτάσει σε απίστευτα επίπεδα. Μπορούν, ενώ βλέπουμε τηλεόραση στο σπίτι μας ή ακόμα και στο κινητό μας, να εμφανισθούν εικόνες ή videos, που δείχνουν μάχες μεταξύ δύο στρατών σε εξέλιξη, που κάποιος, για δικούς τους λόγους έχει επιλέξει ότι πρέπει να φανούν εμπλεκόμενοι την δεδομένη στιγμή, ενώ στην πραγματικότητα δεν έχει πέσει ντουφεκιά. Είναι θέμα απόφασης κάποιων, το να δούμε στα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, την απόβαση εχθρικών δυνάμεων σε ένα νησί μας και τις φίλιες δυνάμεις να υποχωρούν, ενώ καμία επικοινωνία με το νησί δεν θα είναι δυνατή. Κατά τον χειρισμό μιας σοβαρής κρίσης, το πρώτο που έχουμε ανάγκη είναι οι έγκαιρες και έγκυρες πληροφορίες περί των πραγματικών κινήσεων και προθέσεων του αντιπάλου. Αυτό θα επιτευχθεί αν καταρχήν έχουμε τις κατάλληλες πηγές, αλλά κυρίως αν είμαστε εκπαιδευμένοι να αναγνωρίζουμε την αληθινή πληροφορία, μέσα από έναν “ωκεανό” παραπλανητικών και ψεύτικων, που ο αντίπαλος θα μας τροφοδοτεί σκόπιμα.

Από τα λίγα παραδείγματα που αναφέρθηκαν, γίνεται αμέσως εμφανές ότι για να είναι κάποιος ικανός στην υπεράσπιση των εθνικών μας συμφερόντων, από το εσωτερικό ή το εξωτερικό, σε θέσεις διεθνών οργανισμών, πρεσβειών, κλπ., η εκπαίδευση του και η επιμόρφωσή του πρέπει να είναι συνεχής, πάντα σύγχρονη και σε επιστημονική βάση. Αυτό όμως ποτέ σε βάρος της εμπειρίας που πρέπει να αποκτά ανά βαθμό, κατά την εξέλιξη του στις ΕΔ. Η έλλειψη εμπειριών ανά βαθμό, μηδενίζει σχεδόν τις άλλες δυνατότητες και ικανότητες που ο Αξιωματικός μπορεί να έχει αποκτήσει.

Ο τρίτος παράγων ή πλαίσιο δράσεων, που νομίζω ότι μας κατευθύνει να καθορίσουμε ικανότητες, προσόντα και χαρακτηριστικά, που πρέπει να έχει ο Έλληνας Αξιωματικός του 21^{ου} αιώνα, **είναι το διεθνές περιβάλλον της περιοχής και οι εν δυνάμει απειλές, που αυτό μπορεί να εμφανίσει κατά των συμφερόντων της Χώρας μας.** Οι τελευταίες εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, αλλά και της ΝΑ Ευρώπης, έχουν δείξει ότι η σχετική έστω ηρεμία στην περιοχή μας, είναι δύσκολο να υπάρξει στο ορατό τουλάχιστον μέλλον. Να επισημάνω δε και την κατάρριψη ενός μύθου που είχε επικρατήσει κατά το δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα. Ότι τα υφιστάμενα σύνορα, ειδικά στην Ευρώπη, είναι σταθερά και δεδομένα. Δυστυχώς, οι περιπτώσεις του Κοσόβου, της Κριμαίας και συνολικά της Ουκρανίας και όχι μόνο, **μας επανέφεραν στην πραγματικότητα.** Εάν σε αυτή την επικρατούσα κατάσταση, συνυπολογίσουμε ενδεχόμενες σοβαρές ποσότητες υδρογονανθράκων σε όλη την ΝΑ Μεσόγειο, καθώς και τους αναγκαίους δρόμους ασφαλούς μεταφοράς αυτών στις καταναλώτριες χώρες, το γεωπολιτικό περιβάλλον μας αποκτά άλλες διαστάσεις συμφερόντων για τη Χώρα μας και την

Κύπρο. Αυτό, όπως γίνεται αντιληπτό, εμπλέκει τις ΕΔ και τις δυνάμεις Ασφαλείας της Χώρας, σε ένα μεγαλύτερο εύρος ευθυνών και αποστολών.

Η κατανόηση του όλου σκηνικού, για να καταστεί δυνατή από τον Έλληνα Αξιωματικό, απαιτούνται γενικές, αλλά και ειδικές γνώσεις για τις σύγχρονες απειλές και τους κινδύνους. Η τρομοκρατία, η μετανάστευση, ο θρησκευτικός φανατισμός, είναι σύγχρονες απειλές για τη Δημοκρατία, αλλά και για την εθνική και κρατική μας υπόσταση. Μόνο γνώστες και σωστά εκπαιδευμένοι, μπορούν να αναγνωρίσουν, να αναλύσουν και να εμπλακούν σε δύσκολες και σύνθετες καταστάσεις, εισηγούμενοι σχετικά και σωστά στις πολιτικές ηγεσίες. Αν, για παράδειγμα, δεν γνωρίζεις την ιστορία των Κρατών και των Λαών της περιοχής σε ικανοποιητικό βαθμό, είναι πολύ δύσκολο να κατανοήσεις πολιτικές συμπεριφορές, να ερμηνεύσεις ενέργειες και κυρίως να προβλέψεις σχεδιασμούς και κρατικές κινήσεις.

Στους μεγάλους βαθμούς, όπου τα καθήκοντα και οι θέσεις ενός Αξιωματικού επιφέρουν και ανάλογες ευθύνες, η εκπαίδευση και η επιμόρφωση θα πρέπει να του επιτρέπουν την αντίληψη των πολιτικών επιπτώσεων των εισηγήσεων του στα ευρύτερα πράγματα της Χώρας, έστω και αν ο εισηγητής αυτές, σε πρώτη ανάγνωση, φαίνονται ότι είναι καθαρά στρατιωτικών αρμοδιοτήτων. Κατά την εξελικτική του πορεία προς τους ανώτατους βαθμούς, η εκπαίδευση και η επιμόρφωση που θα έχει ακολουθήσει, θα πρέπει να του επιτρέπουν να αυξάνει τα στοιχεία του στρατιωτικού ηγέτη με πολιτική σκέψη, και να προσαρμόζει στο βαθμό που απαιτείται κάποια από αυτά του μαχητή. **Μόνο έτσι θα μπορεί να έχει την “μεγάλη εικόνα” της κάθε κατάστασης** που θα κληθεί να αντιμετωπίσει. Είναι λάθος κατά τη γνώμη μου, οι απόψεις που κατά καιρούς έχουν διατυπωθεί, πως ο στρατιωτικός πρέπει να λέει απλά την γνώμη του, και ότι είναι ευθύνη των πολιτικών να την αξιολογήσουν για τις πιθανές άλλες επιπτώσεις, και τελικά να την αποδεχθούν ή όχι. Στο επίπεδο αυτό η τελική απόφαση είναι κοινή ευθύνη.

Το περιβάλλον αυτό απαιτεί ακόμα γνώσεις για απόλυτη διακλαδική λειτουργία των ΕΔ. Αυτό το γνωστικό αντικείμενο, κατά τη γνώμη μου, πρέπει να καλλιεργείται από το επίπεδο των ΑΣΕΙ και να συνεχίζεται σε όλη τη σταδιοδρομία των Αξιωματικών. Η εκτίμηση μου είναι ότι στον τομέα αυτό, οι Ελληνικές ΕΔ έχουν να διανύσουν αρκετό δρόμο ακόμα. Ακόμα πιστεύω, ότι το περιοχικό μας περιβάλλον, όπως εξελίσσεται, σε συνδυασμό με τα εθνικά μας συμφέροντα, επιβάλλει στενή συνεργασία ΕΔ και δυνάμεων Ασφαλείας. Έτσι, η επιμόρφωση των Αξιωματικών απαιτεί γνώσεις για αποτελεσματική συνεργασία δυνάμεων, διαφορετικού νομικού πλαισίου λειτουργίας. Δεν είναι δυνατόν να μη τονισθεί επίσης, η **ανάγκη γνώσης από τους Αξιωματικούς ξένων γλωσσών σε υψηλό επίπεδο.** Δεν γνωρίζω αν τα Συμβούλια Κρίσεων, προάγουν Αξιωματικούς στους ανώτατους βαθμούς, χωρίς να γνωρίζουν, μία τουλάχιστον ξένη γλώσσα, με σχετική πιστοποίηση. **Οι καιροί πάντως και οι ανάγκες της Χώρας, νομίζω, πως δεν το επιτρέπουν.**

Καταλήγοντας, θα έλεγα συμπερασματικά, ότι το σημερινό επίπεδο του Έλληνα Αξιωματικού είναι πολύ καλό. Όμως, με όσα μέχρι τώρα είπαμε, ο 21^{ος} αιώνας, όπως από τα πρώτα χρόνια του έχει δείξει, **απαιτεί ΑΡΙΣΤΟΥΣ.**

Το εκπαιδευτικό σύστημα στα ΑΣΕΙ, προσπαθεί να ανταποκριθεί στον επαγγελματικό και στον ακαδημαϊκό τομέα, ώστε ο απόφοιτος Αξιωματικός να πάρει πτυχίο ισότιμο με αυτό των ΑΕΙ. Στοιχεία δείχνουν ότι για να γίνουν και τα δύο σε άριστο βαθμό, υπάρχουν κάποιες αντικειμενικές δυσκολίες. Αυτό οδηγεί σε κάποιους συμβιβασμούς, που μάλλον είναι σε βάρος του επαγγελματικού τομέα. Κάποιες ειδικότητες Αξιωματικών, για να ολοκληρώσουν την επαγγελματική τους εκπαίδευση, θέλουν επιπλέον χρόνο περίπου δύο ετών, γεγονός που καλύπτεται μετά την αποφοίτησή τους με επαγγελματική επιμόρφωση. Δεν γνωρίζω αν το αναγκαίο αυτό σύνολο σπουδών έχει μελετηθεί και αξιολογηθεί και από οικονομικής άποψης, συγκρινόμενο με άλλες λύσεις που εφαρμόζουν άλλες χώρες.

Η συνολική επιμόρφωση, ενώ έχει κάποιους σταθερούς στόχους, τους οποίους επιτυγχάνει με τα γνωστά σχολεία και σχολές εσωτερικού και εξωτερικού, δεν νομίζω ότι έχει εξασφαλίσει τον εμπλουτισμό του περιεχομένου, που τα δεδομένα των καιρών, της περιοχής, της επιστήμης και της τεχνολογίας επιβάλλουν. Σήμερα η τεχνολογία επιτρέπει να πετυχαίνουμε ενημέρωση και επιμόρφωση των στελεχών των ΕΔ, με μη χρονοβόρους οικονομικούς τρόπους, που δεν τους αποσπούν επί μακρόν από το κύριο έργο τους. Για παράδειγμα, είναι εύκολο να φοιτούν περισσότεροι Αξιωματικοί από ΠΝ και ΠΑ στην ΣΕΘΑ, μόνο με λίγο περισσότερο προσωπικό κόπο.

Στο σημείο αυτό, είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι η εξέλιξη του Αξιωματικού θα πρέπει να είναι συνδεδεμένη με τις επιδόσεις του στην επαγγελματική εκπαίδευση και την επιμόρφωση που έχει υποστεί, βάση του προγράμματος των ΕΔ, αλλά και με ότι πέτυχε με προσωπική πρωτοβουλία και κόπο. Αν αυτό δεν συμβαίνει, κανένα εκπαιδευτικό και επιμορφωτικό σύστημα δε θα πετύχει τους στόχους που θέτει, αλλά και κανείς Αξιωματικός δεν θα πεισθεί να καταβάλλει προσπάθειες για μόρφωση και επαγγελματική καταξίωση. Και επειδή σε όλους μας είναι γνωστός ο “δαίμονας” της ελληνικής εφευρετικότητας, προσόντα και εξέλιξη θα πρέπει να είναι νομικά συνδεδεμένα, με τα όρια της “συναδελφικής” ή κομματικής ελαστικότητας, να μηδενίζονται, ή να περιορίζονται θεσμικά στο ελάχιστο δυνατό.

Θα έλεγα λοιπόν ότι η Χώρα στους καιρούς που έρχονται, έχει ανάγκη από Αξιωματικούς που θα έχουν τρία βασικά χαρακτηριστικά σε Άριστο επίπεδο:

1. **Σύγχρονου, σωματικά και ψυχικά ισορροπημένου ΜΑΧΗΤΗ, με πίστη εθνική και συνείδηση δημοκρατική.**
2. **Μορφωμένου και αποτελεσματικού ΕΠΙΤΕΛΗ.**
3. **ΗΓΕΤΗ με πίστη στον εαυτό του, παράδειγμα για τους κατωτέρους του.**

Και δεν θα πρέπει να ξεχνάτε, ότι όσα γαλόνια και να αποκτήσετε, από όποιες θέσεις και να υπηρετήσετε, **το Κύρος του ατόμου και του συνόλου που αυτός ανήκει, ΔΕΝ απονέμεται, αλλά κατακτάται.** Να θυμίσω δε την ρήση του Πλάτωνα στην Πολιτεία, που νομίζω είναι χρήσιμη σε όλους μας:

“Η σπουδαιότης του έργου των φυλάκων/πολεμιστών, απαιτεί ιδιαίτερον περί αυτών επιμέλειαν. Η παιδεία δε αυτών είναι το πρώτο στοιχείο της επιμέλειας ταύτης ... .. όταν αυτοί οι φύλακες πέσουν από την επιστήμη και την τέχνη τους, τότε όλη η πόλη καταστρέφεται.”

Ευάγγελος Γεωργούσης

Αντιπτέραρχος (Ι) ε.α.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η παραπάνω ομιλία έγινε από τον Απτχο (Ι) Ευάγγελο Γεωργούση, στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, στις 8 Οκτωβρίου 2014.